

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Центр патріотичного виховання молоді
Білоцерківського національного аграрного університету
Кафедра соціально-гуманітарних дисциплін
Кафедра конституційного права та теоретико-правових дисциплін**

Матеріали круглого столу:
**«Конституція України:
історія, сьогодення, перспективи»**

24 червня 2021 року

Біла Церква
2021

БРОВКО Н.І., д-р юрид. наук, доцент кафедри конституційного права та теоретико-правових дисциплін

Білоцерківський національний аграрний університет

09101959nb@gmail.com

Моральний зміст конституційних норм: проблеми правового регулювання при побудові інформаційного суспільства в Україні

Право і мораль є основоположними елементами щодо регулювання та впорядкування відносин у суспільстві, виступають основними способами впливу на поведінку суб'єктів. Вони взаємодіють один з одним у процесі регулювання відносин, доповнюють один одного, перебувають у динамічному зв'язку, оскільки правова система організованого суспільства утверджує найважливіші для суспільства моральні цінності та ідеали.

Мораль постає у людському уявленні як належне, критерієм якого є добро і зло, чесність, порядність, справедливість, правда. Мораль є динамічним явищем, яке трансформується залежно від економічного, інформаційного, культурного, духовного розвитку суспільства або індивідів.

Право за своїм змістом і формою є елементом людської культури, оскільки віддзеркалює рівень і характер загальнолюдських надбань, які у правотворчому процесі набувають юридичного змісту і за допомогою домінуючої юридичної техніки втілюються у правові встановлення.

Розуміння сутності і соціального призначення правових явищ і процесів (законності, правопорядку, правосуддя, юридичної відповідальності) сприяють зміцненню у свідомості людини основних принципів і категорій моралі.

Конституція України містить розгорнуту систему норм, що закріплюють гарантії прав людини, відображаючи загальнолюдські моральні та правові цінності: цілеспрямоване регулювання й перебудова внутрішньодержавних і міжнародних відносин; загальна демократизація, правовий статус особи, її виборчі права, закріплення основних рис правової держави; орієнтація на людину і загальнолюдські цінності; правове зміцнення основ громадянського суспільства, розвиток механізмів узгодження інтересів різноманітних соціальних, національних, мовних і релігійних груп; здорове екологічне середовище, соціальну захищеність, право на користування надбанням людства в сфері політики, економіки, культури тощо.

Конституція України визначає критерії правового закону. Головна мета конституційних норм полягає у застосуванні юридичних засобів стримування свавілля та деспотизму держави. Вони покликані виражати інтереси не стільки самої держави, скільки інтереси громадянського суспільства, головною цінністю якого є людина. Це має бути мірилом соціальної цінності і ефективності української конституції. Відтак, вирішення питання чи є конституція законом суспільства, чи держави є своєчасним та нагальним. Відповідь однозначна: вона повинна бути основою, правовою базою ефективного рішення загальних справ громадянського суспільства, могутнім засобом його самозбереження і розвитку, забезпечення реалізації прав і свобод людини.

У сучасному інформаційному суспільстві Конституція має бути механізмом здійснення консенсусу всіх соціальних груп, суспільним договором, коли різноманітні верстви суспільства немов передають державі свої повноваження із забезпечення соціальної гармонії і злагоди на всіх рівнях.

Особливістю трансформаційних перетворень в Україні є те, що процес побудови постіндустріального суспільства у інформаційне співпадає зі стратегічною метою вступу до Євросоюзу. Цей процес відбувається як у правовій, так і моральній сфері. Втрата морально-етичних засад спонукає державу і громадянське суспільство шукати засоби і методи правової регламентації з метою ефективного врегулювання суспільних відносин. Разом з тим сьогодення вимагає глибокого осмислення Основного Закону аби конституційні норми відповідали сучасним викликам та моральним цінностям сучасного суспільства та оптимально використовувались і спрямовувались у прогресивне русло процесів державотворення. Тим більше, що Конституція України у деяких її положеннях неоднозначно сприймається різними політичними силами та верствами суспільства.

Моральні основи Конституції України припускають таку її побудову й практику застосування, яка базується на нормах, принципах і вимогах моральності та моралі. Конституційні норми, що не відповідають нормам моральності, будуть сприйматись у суспільстві як несправедливі й неефективні у правозастосовній діяльності. Варто зазначити, що у чинному законодавстві є окремі посилання на моральність та моральні засади суспільства, зокрема: в статті 35 Конституції України йдеться про таке, кожен має право на свободу світогляду і віросповідання, що включає свободу сповідувати будь-яку релігію або не сповідувати ніякої, безперешкодно відправляти одноособово чи колективно релігійні культи і ритуальні обряди, вести релігійну діяльність. Проте таких норм не достатньо.

З правової та моральної точки зору неврегульованими залишаються актуальні питання сьогодення: діяльність Інтернет видань, відсутність належного захисту національних інформаційних ресурсів, відсутні гарантії інформаційної безпеки особистості й суспільства. Тому нагальною задачею для України є розроблення належного правового забезпечення та внесення змін до Основного закону з тим, щоб привести його та відповідне конституційне законодавство у відповідність до викликів сучасності, вироблення дієвих механізмів захисту власного інформаційно-культурного простору, формування розвиненої національної свідомості та державно-політичної ідентичності, збереження культурно-історичної самобутності.

Такий широкий спектр проблем, породжуваних побудовою інформаційного суспільства та зміною моральних ідеалів, цінностей тягне за собою необхідність внесення змін до Основного закону зокрема при забезпеченні права на інформацію та впливу її на правову дійсність, захист духовного життя людини і суспільства в умовах неконтрольованого інформаційного потоку, формування та розвиток правової культури в інформаційному суспільстві, інформаційне насильство та інформаційна безпека.

УДК 342.41

НІКІТЕНКО О.І., д-р юрид. наук, професор, Заслужений юрист України, кафедра публічно-правових дисциплін

Білоцерківський національний аграрний університет
oleksandmikitenko2021@gmail.com

Конституція України гарант права і свободи людини та їх гарантії

За роки, що минули після прийняття Конституції України нашою державою пройдено непростий шлях. Розвиток держави в складних соціально-економічних умовах при постійній нестабільності, значних суперечностях між законодавчою і виконавчими владами та деяких інших негативних факторах справа не з легких.

ЗМІСТ

Бровко Н.І. Моральний зміст конституційних норм: проблеми правового регулювання при побудові інформаційного суспільства в Україні.....	3
Нікітенко О.І. Конституція України гарант права і свободи людини та їх гарантії.....	4
Сафроненко В.М. Конституційно-правова відповідальність Президента України.....	7
Сокиринська О.А. Порухення прав дитини через участь у збройних конфліктах.....	8
Макарчук В.В. Деякі конституційно-правові аспекти забезпечення національної безпеки і оборони України.....	9
Малишко І.В. Доказування в конституційному судовому процесі.....	12
Росавицький О.О. Історична сутність та значення Конституції Пилипа Орлика.....	13
Мельник О.Г. Сутність та значення закріплення в Конституції України положень щодо курсу України на членство в Європейському Союзі та НАТО.....	15
Поляруш-Сафроненко С.О. Децентралізація муніципальної влади України в сучасному конституційному процесі.....	16
Єфремова І.І. Проблеми реалізації конституційного права на психічне здоров'я.....	18
Настіна О.І. Медіація та захист прав суб'єктів господарювання: конституційно-правовий аспект.....	19
Самойлович А.А. Про конституційне закріплення до європейського та євроатлантичного курсу України.....	20
Обіюх Н.М. Конституційно-правові засади захисту прав суб'єктів підприємництва в сучасних умовах.....	21
Ломакіна І.Ю. Забезпечення конституційного права на працю в сільському господарстві.....	22
Мельник В.О. Окремі аспекти реалізації Конституційного права на якісне дитяче харчування.....	24
Ковальчук І.В. Конституційний обов'язок сплати податків, як детермінанта правового статусу платника податків.....	25
Пахомова А.О. Особливості конституційного права на судовий захист.....	27
Ярмоленко Ю.В. Конституційно-правовий договір.....	29
Кононюк П.О. Екологічна міграція : конституційно-правові аспекти.....	30
Петрук Н.В. Конституційно-правова відповідальність.....	32
Обертос О.С. Порухення територіальної цілісності та недоторканості України в сучасних умовах: конституційно-правовий аналіз.....	34
Діденко В.А. «Система стримувань і противаг» як засіб реалізації принципу розподілу влади.....	36
Ткаченко Т.Д. Хабарництво як вид прояву корупційних діянь проти Основного Закону України – Конституції.....	38